

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о накнадном прегледу провођења препорука
из Извјештаја ревизије учинка**

ФУНКЦИОНИСАЊЕ СИСТЕМА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: РУ001-19-НП

Бања Лука, децембар 2025. године

САДРЖАЈ

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА.....	2
1. УВОД	3
2. ПРОВОЂЕЊЕ ПРЕПОРУКА	5
2.1. Препорука за Владу Републике Српске и Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију	6
2.2. Препорука за јединице локалне самоуправе	7
2.3. Препорука за републичке управне организације	8
3. ЗАКЉУЧАК	12
4. ПРИЛОЗИ	13

Накнадни преглед провођења препорука из Извјештаја ревизије учинка

„Функционисање система заштите животне средине“

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске је, на основу Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске, а у складу са ISSAI оквиром ревизије за јавни сектор који је релевантан за ревизију учинка, провела накнадни преглед провођења препорука из Извјештаја ревизије учинка „Функционисање система заштите животне средине“ који је објављен 2020. године.

Накнадни преглед подразумијева испитивање мјера и активности на провођењу препорука које су по Извјештају ревизије учинка предузете од стране Владе Републике Српске и Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију, двије републичке управне организације: Републички хидрометеоролошки завод и Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и 13 јединица локалне самоуправе и то: градови Бања Лука, Приједор, Бијељина, Требиње, Источно Сарајево, Лакташи и општине Сребреница, Угљевик, Гацко, Шамац, Пале, Костајница, Источно Ново Сарајево, и утврђивање статуса provedености препорука у складу са Методологијом ревизије учинка.

Накнадни преглед провођења препорука показује да од 16 институција које су обухваћене овим накнадним прегледом, њих седам је израдило и доставило Главној служби за ревизију јавног сектора Републике Српске акционе планове за провођење препорука из Извјештаја ревизије учинка, док девет институција није доставило акционе планове. Међутим, утврђено је да су све институције предузимале и проводиле одређене мјере и активности на провођењу препорука из Извјештаја ревизије учинка. На основу информација о активностима и показатеља о оствареним резултатима, ревизија се у разумној мјери увјерила да од три дате препоруке двије су дјелимично provedене, а за једну је провођење у току.

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске, у складу са одредбама Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске, доставила је Нацрт извјештаја институцијама и јединицама локалне самоуправе обухваћеним овим накнадним прегледом.

На Нацрт извјештаја није било примједби.

Коначан извјештај је достављен свим институцијама у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске. Извјештај ће бити доступан јавности путем интернет странице Главне службе за ревизију јавног сектора Републике Српске, www.gsr-rs.org.

Главни ревизор је донио Одлуку да се проведе овај накнадни преглед. Накнадни преглед провео је ревизорски тим у саставу Велиборка Лалић, вођа ревизорског тима Милена Броћета и Бранислав Ђурица, чланови ревизорског тима.

Главни ревизор
Божана Трнинић

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

РС	Република Српска
Влада	Влада Републике Српске
ГСРЈС РС	Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске
МПУГЕ	Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију
РХМЗ	Републички хидрометеоролошки завод
РЗЗКИПН	Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа
ЈЛС	Јединице локалне самоуправе
ЗЖС	Заштита животне средине
Стратегија ЗЖС	Стратегија заштите животне средине Републике Српске за период 2022-2032. године

1. УВОД

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске (у даљем тексту: ГСРЈС РС) провела је ревизију учинка и у јулу 2020. године објавила Извјештај ревизије учинка „Функционисање система заштите животне средине“. Основни циљ ревизије је био да се дају одговори на питања како функционише систем заштите животне средине (у даљем тексту: ЗЖС), посматрано кроз примјену основних управљачких механизма у институцијама система и степен њихове повезаности и интегрисаности.

Основни налази који су засновани на релевантним, довољним и поузданим ревизијским доказима из Извјештаја ревизије учинка из 2020. године су показали да је планирање ЗЖС на нивоу Републичке управе вршено дјелимично. Планирање је вршено за само један дио елемената животне средине и само у одређеним дијеловима укупно посматраног периода 2013-2019. година. У највећем дијелу јединица локалне самоуправе је планирана ЗЖС, али уз значајно изражене разлике у приступу и праксама. Испитивања ревизије су показала да већини институција система, надлежних за одређени сегмент ЗЖС, нису познате основне информације о стању планирања и планских докумената у тој области, а за које је надлежна нека друга од институција повезаних у систем. Стратегија заштите ваздуха је усвојена 2011. године, али без акционог плана за њено провођење. Дефинисаност циљева, мјера и активности у Стратегији заштите ваздуха тиме није употпуњена и конкретизована са садржајем из акционог плана. Извјештаје о стању животне средине и о реализацији усвојених планских аката у тој области су надлежне институције подносиле дјелимично и повремено, посматрано у односу на дефинисани број извјештаја, њихов садржај и рокове за израду.

У Извјештају ревизије учинка, на основу презентованих налаза и изнесених закључака, дате су препоруке чије је провођење могло унаприједити функционисање система ЗЖС, како би се тиме омогућило постизање бољих резултата у ЗЖС и значајнијег побољшања квалитета живота грађана. Укупно су дате три препоруке, приказане у табели 1.

Табела 1 – Препоруке по нивоу надлежности у Извјештају ревизије учинка „Функционисање система заштите животне средине“

1.	Влада Републике Српске и Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију	• 1 препорука	Укупно 3 препоруке
2.	Јединице локалне самоуправе	• 1 препорука	
3.	Републичке управне организације	• 1 препорука	

Извор података: ГСРЈС РС

Накнадни преглед подразумијева испитивање мјера и активности на провођењу препорука које су по основу Извјештаја ревизије учинка предузете од стране институција које су биле обухваћене ревизијом и којима су упућене препоруке.

Накнадним прегледом обухваћен је период од објављивања Извјештаја ревизије учинка 2020. године до краја 2024. године, с тим да су одређене активности сагледаване и у 2025. години.

Накнадним прегледом су обухваћене институције којима су упућене препоруке ревизије, а које имају кључне улоге, надлежности и одговорности у функционисању система ЗЖС, а то су: Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада РС) и Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију (у даљем тексту: МПУГЕ); јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: ЈЛС) и то градови: Бања

Извјештај о накнадном прегледу провођења препорука из Извјештаја ревизије учинка РУ 001-19-НП „Функционисање система заштите животне средине“

Лука, Приједор, Бијељина, Требиње, Источно Сарајево и Лакташи и општине: Сребреница, Угљевик, Гацко, Шамац, Пале, Костајница и Источно Ново Сарајево; републичке управне организације и то: Републички хидрометеоролошки завод (у даљем тексту: РХМЗ) и Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа (у даљем тексту: РЗЗКИПН).

Ревизија је податке, информације и документацију, за потребе израде овог Извјештаја прикупљала од стране претходно наведених институција. У тим институцијама извори података су били:

- Стратешка и програмско-планска документа за ЗЖС;
- Законски и подзаконски прописи који су релевантни за ЗЖС, примарно природу и ваздух;
- Извјештаји о предузетим мјерама и активностима ЗЖС, примарно природе и ваздуха;
- Извјештаји о раду надлежних институција обухваћених накнадним прегледом;
- Интерна акта институција обухваћених накнадним прегледом;
- Базе података и/или евиденције релевантне за област природе и ваздуха;
- Рјешења, записници, дописи и друга документација која потврђује сарадњу надлежних институција у области ЗЖС.

Важне информације су прикупљене и путем упитника које је креирала ГСРЈС РС и интервјуа/разговора са представницима институција обухваћених ревизијом.

У наставку овог документа, у другом поглављу, дат је преглед провођења препорука ГСРЈС РС из Извјештаја ревизије учинка „Функционисање система заштите животне средине“.

2. ПРОВОЂЕЊЕ ПРЕПОРУКА

У сврху извјештавања о начину провођења препорука ревизије учинка у посматраном периоду накнадног прегледа и потребне оцјене нивоа provedености сваке од препорука и за сваки од субјеката повезану са одређеним обимом надлежности, могући статуси provedености су класификовани у пет категорија:

ПРЕПОРУКА ЈЕ ПОТПУНО ПРОВЕДЕНА	- Институције и јавна предузећа су провеле или у континуитету проводе препоруку; - Потпуно провођење препоруке је документовано.
ПРЕПОРУКА ЈЕ ДЈЕЛИМИЧНО ПРОВЕДЕНА	- Институције и јавна предузећа су предузеле активности на провођењу препоруке; - Институције и јавна предузећа проводе активности, али препорука није у потпуности provedена; - Дјелимично провођење препоруке је документовано.
ПРОВОЂЕЊЕ ПРЕПОРУКЕ У ТОКУ	- Институције и јавна предузећа предузимају активности на провођењу препоруке; - Активности институција и јавних предузећа се не проводе континуирано и планираном динамиком; - Препорука није provedена ни у потпуности, ни дјелимично; - Активности у току документоване.
ПРЕПОРУКА НИЈЕ ПРОВЕДЕНА	- Институције и јавна предузећа нису предузеле активности на провођењу препоруке; - Препорука није provedена ни дјелимично, ни у потпуности; - Није документовано да су се предузимале мјере на провођењу препоруке.
ПРЕПОРУКА НИЈЕ АКТУЕЛНА	- Институције и јавна предузећа нису предузимале активности на провођењу препоруке, у међувремену су наступиле околности које су препоруку учиниле неактуелном (промјена регулативе, надлежности, одговорности и др.).

Институције јавног сектора, које су биле обухваћене ревизијом учинка и којима су упућене препоруке у Извјештају ревизије учинка, биле су у обавези да у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске, у року од 60 дана од дана пријема Извјештаја ревизије учинка сачине и доставе ГСРЈС РС и надлежном скупштинском одбору Акциони план за провођење препорука ревизије учинка, а ради праћења провођења датих препорука.

Након објављивања Извјештаја ревизије учинка „Функционисање система заштите животне средине“ Влада РС, односно МПУГЕ и шест ЈСЛ и то: градови Бања Лука, Бијељина, Требиње и Лакташи и општине Гацко и Шамац који су била у узорку и којима су упућене препоруке доставили су ГСРЈС РС Акционе планове за провођење препорука. Остале институције које су биле обухваћене ревизијом и којима су, такође упућене препоруке, нису доставиле ГСРЈС РС Акционе планове.

Налази накнадног прегледа провођења препорука из Извјештаја ревизије учинка „Функционисање система заштите животне средине“, у овом поглављу се презентују у складу са структуром датих препорука. То подразумева да се налази презентују посебно за сваку од датих препорука и да се односе на Владу РС, односно МПУГЕ, ЈЛС и републичке управне организације РХМЗ и РЗЗКИПН обухваћена ревизијом учинка.

*Извјештај о накнадном прегледу провођења препорука из Извјештаја ревизије учинка
РУ 001-19-НП „Функционисање система заштите животне средине“*

2.1. Препорука за Владу Републике Српске и Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију

Препорука

Препоручује се Влади Републике Српске и Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију да преиспитају функционисање система заштите животне средине по свим његовим елементима, укључујући и регулаторни оквир, и да приступе промјенама у циљу његове пуне интегрисаности.

Статус препоруке: Препорука је дјелимично provedена

Образложење статуса:

Стратегија заштите животне средине Републике Српске за период 2022-2032. године (у даљем тексту: Стратегија ЗЖС) усвојена је Одлуком Влада РС 17.11.2022. године. Стратегија ЗЖС обухвата ширу област ЗЖС, кроз седам тематских области: управљање водама, управљање отпадом, биодиверзитет и заштита природе, квалитет ваздуха, климатске промјене и енергија, хемијска безбједност и бука, одрживо управљање ресурсима и управљање животном средином. Доношењем Стратегије ЗЖС осигурана је могућност доношења планских докумената на нижим нивоима друштвеног и административног организовања (републичке управе организације, ЈЛС и управљачи заштићених подручја). Први Акциони план за реализацију Стратегије ЗЖС донесен је за период 2025-2027. година.¹

За израду Стратегије ЗЖС формирано је седам тематских група у које су именовани представници институција надлежних за тематске области, чиме је обезбјеђена координација и усаглашавање између институција система за ЗЖС. Поред наведеног, укљученост и информисаност ових институција обезбјеђена је и кроз учешће у радним групама за израду прописа из појединих области ЗЖС, као и учешће кроз Програм прилагођавања законодавства Републике Српске са правном тековином Европске уније у области ЗЖС, а који укључује институције система за ЗЖС. Уважавајући претходно наведено, Влада РС је у посматраном периоду предузимала активности на унапређењу регулаторног оквира битног за ефикасно функционисање система ЗЖС, иако те активности још увијек нису завршене, будући да постоји потреба за измјенама постојећих и увођењу нових прописа из области ЗЖС. Од планирана 46 прописа из области ЗЖС у периоду 2020-2025. година, донесена су 32 прописа (прилог 2).

МПУГЕ је у периоду обухваћеним накнадним прегледом у прописаним роковима припремало и доносило средњорочне и годишње планове рада и припремало извјештаје о раду. Наведени планови и извјештаји о њиховој реализацији су усвајани од стране Владе РС, у складу са важећим правним оквиром који регулише планирање, праћење и извјештавање у јавном сектору.

У периоду обухваћеним накнадним прегледом није израђиван извјештај о реализацији Стратегије ЗЖС, а у оквиру годишњих извјештаја о раду МПУГЕ нису приказани остварени резултати мјера и активности ЗЖС. Институције система које су биле у обавези да достављају извјештаје, податке и информације по елементима животне

¹ Одлука о усвајању Акционог плана за реализацију Стратегије заштите животне средине Републике Српске за период 2025-2027. година („Службени гласник Републике Српске“, број: 39/25)

средине су у већој мјери, у континуитету достављали исте МПУГЕ или су их учинили јавно доступним на својим службеним веб страницама.

За реализацију мјера и активности ЗЖС потребни су значајни ресурси и капацитети који подразумевају мобилизацију домаћих и иностраних фондова.² У условима изражених изазова и ограничених могућности, МПУГЕ је у одређеној мјери обезбиједило повећање људских и финансијских ресурса за ЗЖС. У посматраном периоду издвајала су се значајна средства за ЗЖС из Буџета Републике Српске, али првенствено за трансфере унутар исте јединице власти, односно за трансфере за националне паркове. У истом периоду повећан је и број запослених у ресору надлежном за ЗЖС у оквиру МПУГЕ. У Стратегији ЗЖС се наводи да мобилизација средстава потребних за ЗЖС захтијева примјену иновативних механизма и промјену фискалне политике која ће одговорити на све захјеве³.

2.2. Препорука за јединице локалне самоуправе

Препорука

Препоручује се јединицама локалне самоуправе да, у оквирима својих надлежности у систему заштите животне средине, укључујући и улогу управљача појединих заштићених подручја, дугорочно планирање заштите животне средине и извјештавање о реализацији истог заснивају на дефинисаним ризицима по квалитет животне средине на локалном нивоу те да, у складу са тим, фокусирано усмјеравају властите мјере и капацитете.

Статус препоруке: Провођење препоруке у току

Образложење статуса:

ЈЛС у периоду обухваћеним накнадним прегледом имају важеће Стратегије развоја које садрже и материју ЗЖС, као један од три сектора планираног развоја, уз сектор економског/привредног развоја и сектор друштвеног развоја.

Доношењем Стратегије ЗЖС настала је обавеза израде Плана заштите животне средине ЈЛС који се доносе на период од 10 година, а који нису израђивале ЈЛС. ЈЛС су на тај начин требале да изврше усклађивање својих дугорочних циљева управљања животном средином са циљевима дефинисаним Стратегијом ЗЖС, водећи се начелима одрживог развоја.

Од 13 ЈЛС, њих пет (Бања Лука, Бијељина, Требиње, Гацко и Пале) је израђивало Локалне еколошке акционе планове чија је пракса доношења настављена из ранијег периода, односно доношењем Националног еколошког акционог плана 2002. године, иако се ЈЛС у овим документима позивају да су исте израђивале према члану 43. и 46. Закона о заштити животне средине који уређују доношење Плана заштите животне средине. Локални еколошки акциони планови су документи локалне заједнице који служе за планирање, управљање и побољшање стања животне средине. У оквиру њих је вршена идентификација еколошких проблема, постављани су приоритети, дефинисане су мјере и активности, затим активности на укључивању јавности,

² Стратегија ЗЖС, стр. 49

³ Стратегија ЗЖС, стр. 49

активности на усклађивању са законом и међународним обавезама, као и подршке развоју локалне заједнице.

Поред Локалних еколошких акционих планова ЈЛС су у периоду обухваћеним накнадним прегледом израђивале и Планове управљања отпадом. Од 13 ЈЛС важеће Планове управљања отпадом има шест ЈЛС (Бања Лука, Приједор, Требиње, Угљевик, Пале и Шамац), чији је примарни циљ организовано и одрживо управљање отпадом. Такође, Град Бања Лука је донио и план заштите ваздуха. Град Лакташи и Општина Источно Сарајево имају израђен Акциони план одрживог управљања енергијом и прилагођавања климатским промјенама.

Иако је Законом о заштити животне средине прописана обавеза ЈЛС да израђују извјештаје о стању животне средине сваке двије године, у периоду обухваћеним накнадним прегледом изостало је јединствено и свеобухватно извјештавање о посматраним елементима животне средине. Од 13 ЈЛС, четири (Требиње, Бијељина, Источно Сарајево и Костајница) су за један дио посматраног периода извјештавале о реализацији мјера и активности ЈЛС у области ЗЖС.

Постојећи приступ извјештавању ЈЛС није резултирао извјештавањем које пружа јасну слику стварног стања, нити довољно видљивих резултата у погледу реализације мјера и активности ЗЖС.

2.3. Препорука за републичке управне организације

Препорука

Препоручује се републичким управним организацијама са надлежностима у заштити појединих елемената животне средине да своје планове заснивају на мјерама и циљевима дефинисанима у усвојеним стратегијама за те елементе и да кроз извјештавање осигурају јасну слику о динамици реализације истих, укључујући и проблеме изван оквира њихових надлежности.

Статус препоруке: Препорука је дјелимично provedена

Образложење статуса:

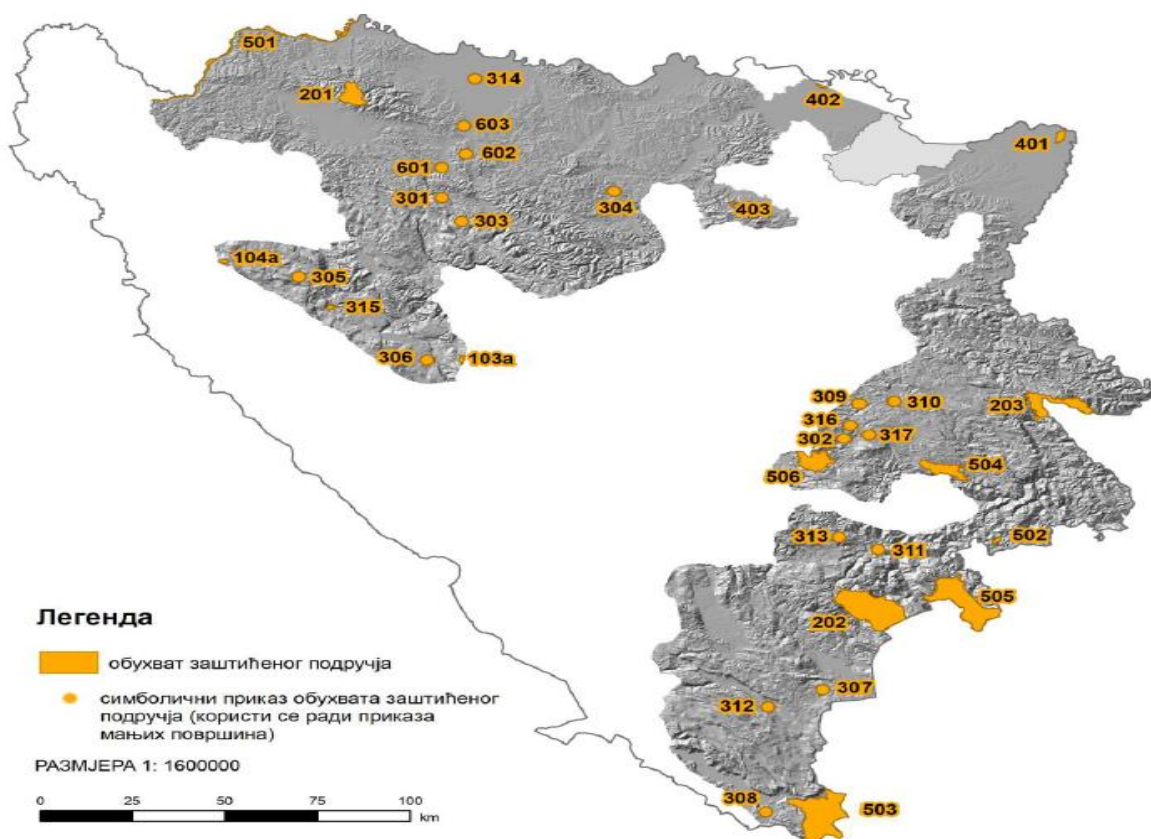
Републичке управне организације са надлежностима за заштиту природе (РЗЗКИПН) и ваздуха (РХМЗ) су од 2023. године израђивале средњорочне планове рада према стратешком оквиру за ЗЖС, а у периоду 2019-2022. година према важећим прописима ЗЖС. На основу средњорочних планова рада исте су мјере и активности за заштиту природе и ваздуха детаљније разрађивале у оквиру својих годишњих планова рада. У посматраном периоду Влада РС је Закључком усвајала годишње планове рада републичких управних организација, а до 2023. и средњорочне планове. Након тога у складу са прописима о развоју и стратешком планирању⁴ Генерални секретаријат Владе РС даје републичким управним организацијама Мишљење о усаглашености средњорочних планова рада са стратешким оквиrom и прописаном методологијом израде.

⁴ Закон о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској, („Службени гласник Републике Српске“, број: 63/21); Уредба о стратешким документима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број: 94/21) и Уредба о спроведбеним документима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број: 08/22)

У оквиру Стратегије ЗЖС дефинисано је седам тематских области, од којих се једна односи на биодиверзитет и заштиту природе, а друга на квалитет ваздуха, климатске промјене и енергију. Стратешки циљ за биодиверзитет и заштиту природе обухвата девет приоритета и 20 мјера, а стратешки циљ за квалитет ваздуха, климатске промјене и енергију обухвата седам приоритета и 11 мјера.

У дијелу заштите природе, а у оквиру приоритета повећања површине заштићених подручја, реализоване су мјере са којима је дошло до повећања површине заштићених подручја. У периоду 2020-2024. година поднесене су укупно 23 иницијативе за проглашење заштићеног подручја, од чега је статус заштићеног подручја добило нових седам. У 2024. у односу на 2020. годину број заштићених подручја се повећао са 27 на 34 (прилог 3).

Стратегијом ЗЖС планирано је стављање под правну заштиту од 15% до 20% укупне површине РС до 2025. године, од чега је под правну заштиту на дан 31.12.2024. године стављено 73.038,43 ха, а што је око 3% територије РС⁵ (слика 1).

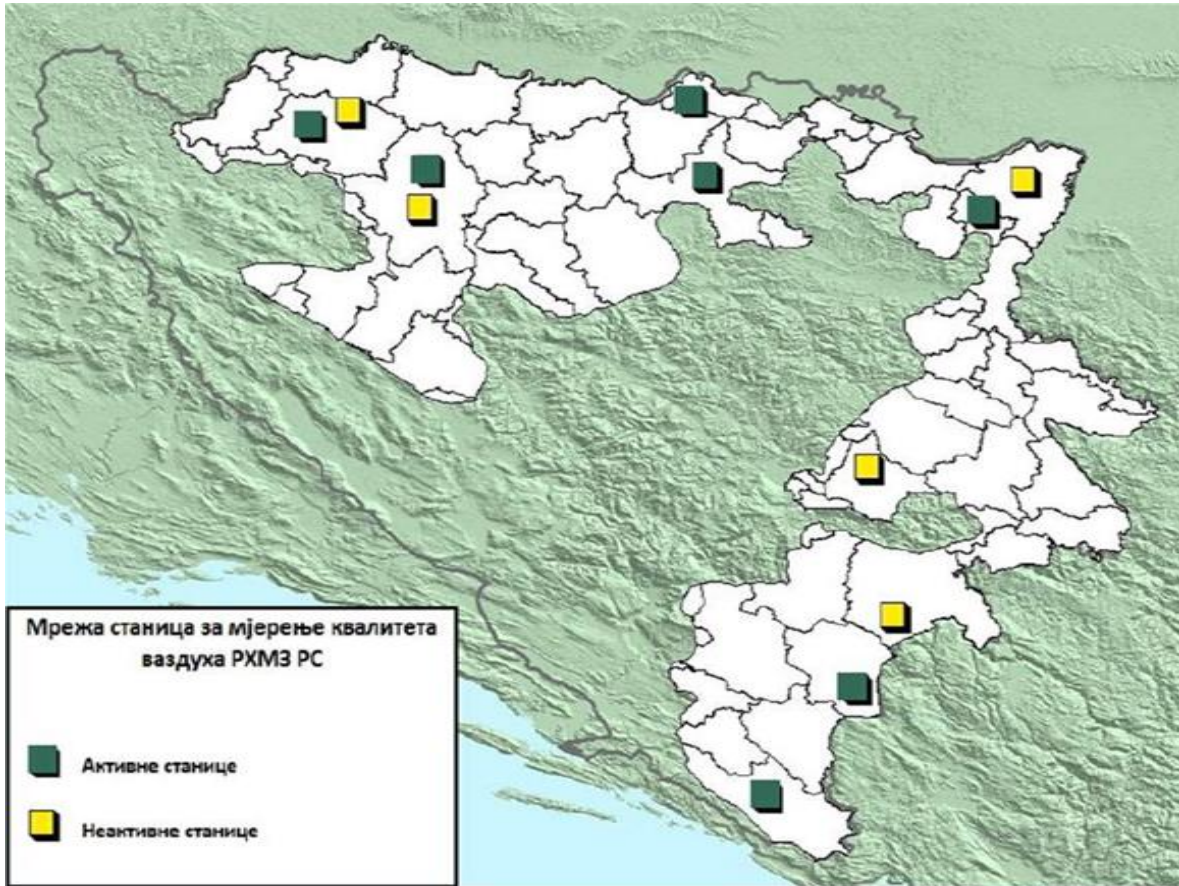

Слика 1 – Заштићена подручја РС⁶

⁵ Извјештај о стању природе у Републици Српској за 2024. годину, РЗЗКИПН, стр. 6

⁶ Извјештај о стању природе у Републици Српској за 2023. годину, РЗЗКИПН, стр. 9
Напомена: Број заштићених подручја се није промјенио у 2024. години у односу на 2023. годину.

У дијелу приоритета унапређења система управљања квалитетом ваздуха реализоване су једним дијелом мјере обезбјеђивања заштите ваздуха. Уредбом о успостављању Републичке мреже мјерних станица и мјерних мјеста⁷ прописано је 12 мјерних мјеста, од којих постоји и проводи се мјерење квалитета ваздуха у седам, од чега су у периоду обухваћеним накнадним прегледом мјерења вршена на два нова мјерна мјеста и то у Бања Луци и Требињу. Станица која је у претходном периоду вршила мјерење на локацији у кругу метеоролошке станице Бања Лука, премјештена је у Добој, на локацију метеоролошке станице.

Слика 2 - Карта мјерних станица у РС⁸

Средства за успостављање нове двије мјерне станице обезбјеђена су из средстава пројекта „Помоћ Босни и Херцеговини у побољшању квалитета ваздуха и управљању квалитетом ваздуха“ за Бања Луку и Требиње. Од укупно дванаест предвиђених мјерних станица у оквиру Републичке мреже мјерних мјеста у РС мјерења се врше на седам мјерних станица (слика 2). У прилогу 4 дат је преглед активности на мониторингу квалитета ваздуха за Републичку мрежу мјерних станица и Локалну мрежу мјерних станица у периоду посматрања накнадног прегледа. У складу са чланом 21. Закона о заштити ваздуха⁹, вршено је оцјењивање квалитета ваздуха једног дијела територије РС који показују ниво загађујућих материја.

РХМЗ, у оквиру надлежности у области заштите ваздуха, и РЗЗКИПН у оквиру надлежности у области заштите природе, су унаприједили своје извјештавање. У периоду посматрања накнадног прегледа израђивани су годишњи извјештаји о раду који су усвајани Закључком Владе РС. Такође, у периоду 2020-2024. година РЗЗКИПН

⁷ „Службени гласник Републике Српске“, број: 124/12

⁸ Извјештај о квалитету ваздуха за Републику Српску 2024. година, РХМЗ, стр. 9

⁹ „Службени гласник Републике Српске“, број: 124/11 и 46/17

је израђивао и Извјештаје о стању природе у Републици Српској, а РХМЗ Извјештаје о квалитету ваздуха за Републику Српску. Извјештај о стању природе у Републици Српској даје преглед: стања заштићених подручја, поступака заштите, поднесених иницијатива, истраживања, извршеног надзора, вођења Регистра заштићених природних добара, о заштићеним врстама, геолошкој разноврсности, утицајима на природу и Информационом систему заштите природе. Извјештаји о квалитету ваздуха за Републику Српску дају преглед: зона и агломерација, мониторинга квалитета ваздуха за РС, резултате мјерења квалитета ваздуха и оцјену квалитета.

Наведено редовно извјештавање о заштити природе и квалитету ваздуха, засновано на стручно утемељеним и упоредивим подацима чине основу за праћење стања, постигнутих резултата, уочавање недостатака и планирање ефикаснијих мјера ЗЖС у наредном периоду, о којим је требало уз интегрисање и осталих елемената ЗЖС да извјештава МПУГЕ.

Републичке управне организације (РЗЗКИПН и РХМЗ) су предузимале мјере и активности из своје надлежности, али резултати тих мјера и активности дијелом су под утицајем остваривања улога и надлежности других институција система ЗЖС.

3. ЗАКЉУЧАК

ГСПЈС РС је, на основу Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске, а у складу са ISSAI оквиром ревизије за јавни сектор који је релевантан за ревизију учинка, провела накнадни преглед провођења препорука из Извјештаја ревизије учинка „Функционисање система заштите животне средине“ који је објављен 2020. године.

Накнадни преглед провођења препорука показује да од 16 институција које су надлежне и одговорне за провођење препорука, седам је израдило и доставило ГСПЈС РС Акционе планове за провођење препорука ревизије учинка, док девет институција нису израдили Акционе планове за провођење препорука из Извјештаја ревизије учинка. Налазиведеног накнадног прегледа показују да су све институције којима су упућене препоруке, извршавајући редовне послове и радне задатке из своје надлежности, проводиле и активности на провођењу препорука из Извјештаја ревизије учинка.

Влада РС је усвајањем Стратегије ЗЖС успоставила системске и свеобухватне стратешке претпоставке за успјешно функционисање система ЗЖС кроз стратешка одређења, циљеве и приоритете. Стратегију ЗЖС не прате акциони планови за континуирано провођење мјера и активности, као ни извјештаји о реализацији Стратегије ЗЖС. ЈЛС су управљање ЗЖС укључиле у стратегије развоја ЈЛС, међутим то не прате локални акциони планови и други планови који се односе на ЗЖС.

У посматраном периоду повећан је број заштићених подручја и повећане заштићене површине, али тиме нису постигнути циљеви у погледу повећања заштићених подручја утврђени Стратегијом ЗЖС.

На основу информација о активностима и показатеља о оствареним резултатима, ревизија се у разумној мјери увјерила да од три дате препоруке двије су дјелимично проведене, а за једну је провођење у току.

У циљу ефикаснијег и ефикаснијег функционисања система за ЗЖС препоручује се надлежним институцијама да интензивирају активности на провођењу препорука датих у Извјештају ревизије учинка „Функционисање система заштите животне средине“.

Вођа ревизорског тима
Велиборка Лалић

Члан ревизорског тима
Милена Броћета

Члан ревизорског тима
Бранислав Ђурица

4. ПРИЛОЗИ

Прилог број 1: Листа референци – попис аката

1. Устав Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 21/92 – пречишћени текст, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 и 48/11);
2. Закон о Влади Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 118/08);
3. Закон о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, број: 115/18, 111/21, 15/22, 56/22, 132/22 и 90/23);
4. Закон о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број: 97/16, 36/19 и 61/21);
5. Закон о буџетском систему Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 121/12, 52/14, 103/15 и 15/16);
6. Закон о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број: 63/21);
7. Уредба о стратешким документима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број: 94/21);
8. Уредба о спроведбеним документима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број: 8/22);
9. Закон о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, број: 71/12, 79/15 и 70/2020);
10. Закон о заштити ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број: 124/11 и 46/17);
11. Закон о заштити природе („Службени гласник Републике Српске“, број: 49/24);
12. Стратегија заштите животне средине Републике Српске за период 2022-2032. година;
13. Акциони план за реализацију Стратегије заштите животне средине Републике Српске за период 2025-2027. година;
14. Средњорочни и годишњи планови рада институција обухваћених накнадним прегледом;
15. Годишњи извјештаји о раду институција обухваћених накнадним прегледом;
16. Извјештај о стању природе у Републици Српској за 2020, 2021, 2022, 2023. годину и Извјештај о спроведеним активностима за 2024. годину;
17. Извјештај о квалитету ваздуха за Републику Српску за 2020, 2021, 2022, 2023. и 2024. годину;
18. Буџети, Ребаланси и Финансијски извјештаји Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Републичког завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и Републичког хидрометеоролошког завода;
19. Планска документа јединица локалних самоуправа и извјештаји о реализацији планских докумената у оквиру којих су садржани подаци и информације о реализацији мјера и активности из области заштите животне средине;
20. Документација из које се види достављање извјештаја, података и информација од стране одговорних субјеката према надлежним институцијама у дијелу реализације мјера и активности заштите животне средине;
21. Акциони планови који су сачињени од стране субјеката обухваћених накнадним прегледом, а на основу препорука ревизије учинка;
22. Упитници ГСРЈС РС о проведености препорука ревизије учинка попуњени од стране институција обухваћених накнадним прегледом;
23. Друга документација, базе, подаци и информације који показују планиране и реализоване мјере и активности заштите природе.

Прилог 2 – Преглед планираних и донесених прописа из заштите животне средине у периоду 2020-2025. година

Р. Бр.	Планирано у периоду 2020-2025.		Реализовано у периоду 2020-2025.	
	Назив акта	Година	Назив акта	Сл. Гл. РС бр:
1	Правилник о управљању истрошеним батеријама и акумулаторима	2020.	Правилник о управљању истрошеним батеријама и акумулаторима	66/22
2	Правилник о садржају пројекта ремедијације и рекултивације	2020.	Правилник о садржају пројекта ремедијације и рекултивације	97/20
3	Правилник о управљању електричним и електронским отпадом	2020.	Правилник о управљању отпадом од електричних и електронских производа	36/23
4	Правилник о управљању отпадним уљима	2020.	Правилник о управљању отпадним уљима	1.9.2022
5	Правилник о управљању отпадним гумама	2020.	Правилник о управљању отпадним гумама	16/22
6	Правилник о управљању отпадним возилима	2020.	Правилник о управљању отпадним возилима	44/23
7	Правилник о граничним и ремедијационим вриједностима загађујућих материја из постројења	2021.	Правилник о граничним и ремедијационим вриједностима загађујућих материја из постројења	82/21
8	Правилник о граничним вриједностима интензитета буке	2022.	Правилник о граничним вриједностима интензитета буке	1.2.2023
9	Упутство о вођењу Регистра испуштања и преноса загађујућих супстанци	2022.	Упутство о вођењу Регистра испуштања и преноса загађујућих супстанци	55/23
10	Правилник о Регистру испуштања и преноса загађујућих супстанци из постројења	2022.	Правилник о Регистру испуштања и преноса загађујућих супстанци из постројења са Упутством о вођењу регистра испуштања и преноса загађујућих супстанци	55/23
11	Уредба о измјенама и допунама Уредбе о одлагању отпада на депоније којом ће се вршити додатно усклађивање са Директивом (ЕУ) број 2018/850	2022.		
12	Правилник о измјенама и допунама Правилника о начину и поступку управљања отпадом од дуготрајних органских загађујућих материја	2022.	Правилника о начину и поступку управљања отпадом од дуготрајних органских загађујућих материја	59/22
13	Стратегија заштите животне средине Републике Српске за период 2022-2032 године	2022.	Стратегија заштите животне средине Републике Српске за период 2022-2032 године	118/22
14	Измјене и допуне Закона о заштити природе	2022.-2024.		
15	Правилник који уређује начин и поступак управљања истрошеним батеријама и акумулаторима	2022.-2024.	Правилник који уређује начин и поступак управљања истрошеним батеријама и акумулаторима	66/22
16	Правилник који уређује начин и поступак управљања отпадним гумама	2022.-2024.	Правилник који уређује начин и поступак управљања отпадним гумама	44/23

17	Правилник којим се уређује листа електричних и електронских производа, мјере забране и ограничења коришћења електричне и електронске опреме која садржи опасне материје, начин и поступак управљања отпадом од електричних и електронских производа	2022.-2024.		
18	Правилник којим се прописује начин и поступак управљања отпадним возилима	2022.-2024.	Правилник којим се прописује начин и поступак управљања отпадним возилима	44/23
19	Правилник којим се прописују критеријуми за издвајање угрожених, ријетких и осјетљивих станишта и типова станишта од посебног значаја за очување	2022.-2024.		
20	Правилник којим се детаљније прописује управљање информационом системом	2022.-2024.		
21	Правилник о граничним вриједностима интензитета буке	2022.-2024.	Правилник о граничним вриједностима интензитета буке	1.2.2023
22	Правилник којим се уређује регистар испуштања и преноса загађујућих супстанци из постројења и Упутство о вођењу регистра испуштања и преноса загађујућих супстанци	2022.-2024.	Правилник којим се уређује регистар испуштања и преноса загађујућих супстанци из постројења и Упутство о вођењу регистра испуштања и преноса	55/23
23	Правилник којим се уређује начин и поступак стручног оспособљавања, провјера знања и издавање увјерења о оспособљености лица која рукују са супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама, као и детаљнији услови које морају да испуњавају установе које врше њихово стручно оспособљавање	2022.-2024.	Правилник којим се уређује начин и поступак стручног оспособљавања, провјера знања и издавање увјерења о оспособљености лица која рукују са супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама, као и детаљнији услови које морају да испуњавају установе које врше њихово стручно оспособљавање	75/24
24	Одлука о висини накнаде за увезене супстанце које оштећују озонски омотач	2022.-2024.		
25	Закон о заштити природе	2023.	Закон о заштити природе	49/24
26	Правилник о заштити буке у животној средини	2023.		
27	Правилник о регистру испуштања и преноса загађујућих супстанци из постројења и Упутству о вођењу регистра испуштања и преноса загађујућих супстанци	2023.		
28	Правилник о начину и поступку стручног оспособљавања, провјери знања и издавању увјерења о оспособљености лица која рукују са супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама и условима које морају да испуњавају установе које врше њихово стручно оспособљавање	2024.	Правилник о начину и поступку стручног оспособљавања, провјери знања и издавању увјерења о оспособљености лица која рукују са супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама и условима које морају да испуњавају установе које врше њихово стручно оспособљавање	75/24
29	Закон о климатским промјенама	2024.		
30	Одлука о висини накнаде за увезене супстанце које оштећују озонски омотач	2024.		

31	Правилник којим се прописује методологија вођења инвентара емисије гасова са ефектом стаклене баште и начин прикупљања података	2024.	Правилник о методологија за израду Инвентара емисија и пројекцији емисија и начину прикупљања података	19/24
32	Нацрт Закона о климатским промјенама	2025.		
33	Упутство о допуни упутства о садржају студије утицаја на животну средину	2025.	Упутство о допуни упутства о садржају студије утицаја на животну средину	35/25
34	Уредбу о висини накнаде за трошкове полагања стручног испита за чувара заштићеног подручја и висини накнаде члановима комисије	2025.		
35	Уредба о строго заштићеним дивљим врстама и заштићеним дивљим врстама	2025.		
36	Правилник о посебним техничко – технолошким рјешењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња	2025.	Правилник о посебним техничко – технолошким рјешењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња	58/25
37	Правилник о Инвентару објеката геонаслјеђа Републике Српске	2025.	Правилник о Инвентару објеката геонаслјеђа Републике Српске	58/25
38	Правилник о условима које треба да испуњава управљач заштићеног подручја	2025.	Правилник о условима које треба да испуњава управљач заштићеног подручја	65/19
39	Правилник о начину обиљежавања заштићених подручја	2025.	Правилник о начину обиљежавања заштићених подручја	77/25
40	Правилник о условима и начину полагања стручног испита за чувара заштићеног подручја и надзорника у националном парку	2025.		
41	Правилник о мјерама управљања, изради и садржају програма и плана управљања заштићеним подручјем	2025.	Правилник о мјерама управљања, изради и садржају програма и плана управљања заштићеним подручјем	35/25
42	Правилник о Регистру заштићених природних добара	2025.	Правилник о Регистру заштићених природних добара	58/25
43	Правилник о условима и начину прекограничног промета угрожених и заштићених биљних и животињских дивљих врста	2025.	Правилник о условима и начину прекограничног промета угрожених и заштићених биљних и животињских дивљих врста	58/25
44	Правилник о изгледу знака заштите природе, поступку и условима за његово коришћење	2025.	Правилник о изгледу знака заштите природе, поступку и условима за његово коришћење	58/25
45	Одлука о усвајању Акционог плана за реализацију Стратегије заштите животне средине Републике Српске за период 2025-2027	2025.	Одлука о усвајању Акционог плана за реализацију Стратегије заштите животне средине Републике Српске за период 2025-2027	39/25
46	Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Министарству за просторно уређење грађевинарство и екологију	2022.-2024.	Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Министарству за просторно уређење грађевинарство и екологију	102/22, 120/22, 3/23, 46/23 и 29/24

Извор података: МПУГЕ

Прилог 3 – Преглед заштићених подручја у Републици Српској за период 2020-2024. година

Година	Број заштићених подручја на дан 31.12.	Површина под заштитом у (ha)	Удио у територији Републике Српске (%)
2020.	27	48.822,63	1,98
2021.	31	53.533,58	2,17
2022.	33	73.023,33	2,96
2023.	34	73.038,43	2,96
2024.	34	73.038,43	2,96

Извор података: РЗЗКИПН, Извјештај о стању природе у РС за године 2020, 2021, 2022, 2023. и 2024. година

Прилог 4 – Активности мониторинга квалитета ваздуха у Републичкој и Локалној мрежи мјерних станица

Табела 1 – Мониторинг квалитета ваздуха у РС у оквиру Републичке мреже мјерних мјеста

Агломерација	Мјерно мјесто	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Регија Бања Лука	Бања Лука (Лазарево)	-	+	+	+	+	+
	Бања Лука (Бањ брдо)	-	-	-	-	-	-
Регија Приједор	Приједор	+	+	+	+	+	+
	Приједор (Мраковица)	-	-	-	-	-	-
Регија Добој	Брод	+	+	+	+	+	+
	Добој	-	-	+	+	+	+
Регија Бијељина	Бијељина	-	-	-	-	-	-
	Угљевик	+	+	+	+	+	+
Регија Источно Сарајево	Соколац	-	-	-	-	-	-
	Фоча(Тјентиште)	-	-	-	-	-	-
Регија Требиње	Гацко	+	+	+	+	+	+
	Требиње	-	+	+	+	+	+

Табела 2 - Мониторинг квалитета ваздуха у РС у оквиру Локалних мреже мјерних мјеста

Град	Мјерно мјесто	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Бања Лука	Центар града	+	+	+	-	+	+
	Борик	+	+	+	-	+	+
	Паприковац	+	+	+	-	+	+
Бијељина	Топлана	+	+	+	+	+	+
	Центар града	+	+	+	+	+	+
Градишка	Културни центар	-	-	-	-	+	+
Зворник	Круг О.Ш.	-	-	-	-	+	+
	Свети Сава	-	-	-	-	+	+

Извор података: РХМЗ